

## ÖYKÜ

# Biri beni görüyor, öyleyse varım!

**Adım Fırat. Depo sorumlusuyum. Bekâarım. Otuz üç yaşındayım. Bir süre önce insanlar, gerçek olmadığımı söylemeye başladılar. Yüziime karşı. hayatın hikâye, diyorlar. Onlara inanmıyorum**

ASUMANKAFAOĞLU-BÜKE akafaoglu@yahoo.com

**R**essam ve heykeltıraşların formla oynamayı edebiyatçılardan daha fazla sevdiğini söylemek yanlış olmaz gibi geliyor. Yüzlerce yıl kalıplaşmış formla yazılanları düşününce, bazı geleneklerin ne denli zor kırıldığını anlıyor insan. Halbuki bir öyküyü anlatmanın sayısız yolu olmalı. Her öykü anlatıcı, her öykü için yeni form denemesine girişebilir; ayrıca dil, öykü anlatıcının elinde tek araç olmak zorunda değil. Murat Gülsoy'un yeni öykü kitabı 'Tanrı Beni Görüyor mu?' bu düşünceleri aklıma getirdi çünkü yazar farklı form arayışlarıyla yazmış öyküleri.

Kitapta yer alan öyküleri kabaca ikiye ayırmak mümkün. İlk başta, yazarın sevdiği ve artık imzasını taşıdığı söylenebilecek üst metne sahip öyküler geliyor. İkinci yanda ise öyküyü farklı şekillerde anlatma girişimleri taşıyan öyküler var. Görsel malzeme kullanılan öykülerde psikolojik çağrışımlarla yazılmış izlenimi veren fotoğraf-betimlemeleri ve çizgi-öyküler (belki çizgi-roman gibi 'çizgi-öykü' de girer artık kullanıma) yer alıyor. Ayrıca ilginç denemeyle bir Van Gogh tablosu sözcüklere dökülüyor. Elbette sözcüklere dökülürken öyküsü de çıkıyor tablonun. Ama önce üst-metin formatındaki öyküleri bakalım. Bu öykülerde bir yanda anlatıcının gerçekliği diğer yanda da kurguladığı öykünün gerçekliği karşılaşır. Hatta çoğunlukta bu ikisi birbirine karışır. Kurgunun mekanı ile kurgulayanın mekanları birleşir.

Kitabın kapağında İspanyol ressam Pere Borrell del Caso'nun ünlü tablosu Eleştiriden Kaçış (1874) yer alıyor. Bu tam da Murat Gülsoy'un öykülerini anlatan bir resim. Bu resimde yoksul olduğunu varsayabileceğimiz



BİR AN G  
UTANCIN  
OLDUĞU  
DEK KON  
TRAJEDİ  
SEYRETN  
CANLI Bİ  
KÖM EDİ  
EVİNDEN  
NEDENİ D  
OLSA, YA  
OYUN OL

küçük bir oğlan çocuğu tablonun dışına çıkıyor. Gözlerini kocaman açmış çocuğun büyük bir heyecan ve şaşkınlıkla tablonun dışına baktığını görüyoruz. Çerçevenin dışına taşan sağ ayağı, elleri ve başının çerçeve üzerinde gölge bırakması, çerçeve dışında bir gerçeklikle karşılaştığını düşündürüyor bakan kişiye. Karanlık bir hapsolmuşlük duygusu var tablonun içinde. Çocuk bu durumda karanlık ve kısıtlanmış gerçekliğinden çıkıp yeni bir gerçeklikle tanışıyor. Özgürlüğüne ya da kendi varlığına kavuşma anı da denilebilir.

#### Aynı resimdeki çocuk gibi

Göz aldanması anlamına gelen Fransızca Trompe-l'oeil deyimini, çerçeveyi dahil ettiği türlerde yanıltsamayı artırıcı bir etki yaratır. Görüntü ve algılama oyunları üzerine kurulu resimler, kurgusal mekân ile gerçekliğin en hoş bileşimleridir. Algılayan kişinin gerçeklik sınırlarını zorlarlar. Gülsoy bu kitaptaki birkaç öyküde





İLÜSTRASYON: BİZE KUŞDİLİ ÖĞRETİLDİ, SERCAN ŞENGÜN

**İZİM KARARDI. YUMRUK YEMİŞ GİBYİDİM.  
KEDERİN VE ÇARESİZLİĞİN BÖYLESİNE AĞIR  
İLK KEZ O ZAMAN ANLADIM, İLHAN'IN ÖLENE  
ŞİMAYAN DEDESİ, PARÇALANAN AİLENİN  
Cİ, DAYININ CENAZE TÖRENİ DAHA YENİ  
İŞ OLDUĞUM BİR FİLMİN PARÇALARI GİBİ  
ŞEKİLDE GEÇTİ GÖZÜMÜN ÖNÜNDEN. KEM  
İLHAN'I YALNIZLIĞI İLE BIRAKIP KAÇTIM  
GÜNLERDİR İLHAN'A UĞRAYAMAYIŞIMIN  
E BU. KEŞKE ANLATTIĞI İLK HİKÂYE DOĞRU  
DA İKİNCİ HİKÂYE DE İLHAN'A YAKIŞIR BİR  
A...**

bu resimdeki gibi kurgusal gerçeklik üzerine oyunlar kurar. Öykünün dışına taşan karakterler, öykünün yazanını öykü içine hapseden kurgular, kendi dışındaki dünyayı merak eden kahramanlar, tanrı-yazarlar, vb... Gülsoy'un önceki öykü ve romanlarından tanıdığımız oyunlardır. Bu kitaptaki öyküler içinde de çok sayıda gerçeklik kaymaları yer alıyor. Örneğin, kitaba başlığını veren "Tanrı Beni Görüyor mu?" bu türden bir öykü. Aynı resimdeki çocuk gibi bu öykünün kahramanları kendileri dışında bir gerçekliğin farkına varıyorlar. Bir başka öykünün kahramanı Fırat: "Sizin gerçekler dünyasına, kim bilir benim gibi ne hayal ürünü şeyler karışmıştır! Yok, ama siz her şeyin en doğrusunu bildiğinizi düşünüyorsunuz. Hayır, yanılıyorsunuz ve beni de yanıltamayacaksınız: Adım Fırat. (...)



**TANRI BENİ GÖRÜYOR MU?**  
Murat Gülsoy  
Can Yayınları, 2010  
291 sayfa, 24 TL

**Kitaptaki öyküleri ilkiye ayırmak mümkün. İlk başta metne sahip öyküler geliyor. İkinci yarıda ise öyküyü farklı şekillerde anlatma girişimleri taşıyan öyküler var**

Depo sorumlusuyum. Bekarım. Otuz üç yaşındayım. Bir süre önce insanlar, gerçek olmadığımı söylemeye başladılar. Yüzüme karşı. hayatın hikâye, diyorlar. Onlara inanmıyorum" sözleriyle varoluşsal sorununu dile getirir. Yine başka bir öyküde "Şimdi ben ağır hareketlerle çay servisi yaparken, o bana bakarak bu okuduğunuz metni yazıyor. Bana acıyor galiba. Aldırmıyorum. Yazdıklarını uzaktan izlemekle yetiniyorum. Yazının çıkışsız bir labirent olduğunu anlaması için daha çok zaman geçmesi gerek."

Varoluşsal sorgulamalardan söz ettik fakat yazar bunları tek bir şekilde ele almıyor. Birbirine karışan sadece yazar ile kahraman olmuyor. Bazen 'Karanlıkta' adlı öyküde olduğu gibi 'ben' ile 'sen' birbirlerine karışıyorlar. Karakter karşısındakinde kendi benliğini bulabiliyor. Ya da '74 Mercedes'de olduğu gibi karakter rüya içinde yeni bir varlık kazanıyor. Bu öykülerde uyku halinde bulanık düşünceyle netlik kaybediliyor.

#### Görsel öyküler

Buraya kadar sözünü ettiğim öyküler, aslında Murat Gülsoy okurlarının yakından tanıdığı türden. Bu kitapta bir de daha az kaleme alınan, daha deneysel bir grup öykü daha var ve bence asıl çekici olan bunlar. 'Ekici' benim en hoşuma giden öykü oldu bunlar içinde. Bu öyküde, görme engelliler için yazılı metinleri işitsel ortama uyarlayan bir şirketin talebiyle Vincent Van Gogh'un 1888'de yaptığı Ekici tablosu sözcüklerle anlatılıyor. Bir resmi, renk ve biçimleri kullanmadan ve hiç yorum yapmadan anlatmanın aslında resimdeki en önemli öğeleri dile getirmek olduğu, başka deyişle gerçekte ressamın anlatmak istediği öykünün de ancak böyle anlaşılacağı ortaya çıkıyor. Bu öykünün hoş yanı, görünen resim dokunma, koku, ses gibi diğer duyuşlara yönlendirildiğinde, görsel anlamın zenginleştiğini göstermesi. Yazının başında sözünü ettiğim farklı anlatım şekilleriyle öyküleri dile getirme derken bunu kast etmişim. 'Bize Kuşdili Öğretildi' ve 'In Medias Res' öyküleri de bu açıdan ilginç öyküler. Sözcükler dışında öykü anlatma yollarına başvuruluyor.

'Tanrı Beni Görüyor mu?' çok güzel öykülerin yer aldığı bir kitap.